

N Á V R H N A Z A S T A V E N Í

H L A V N Í H O L Í Č E N Í

Antonio Koláček

Vážená paní předsedkyně senátu,

vážený senáte,

vážení účastníci hlavního líčení,

chtěl bych vám všem velmi poděkovat za to, v jaké atmosféře se konala první část českého hlavního líčení v příběhu Mostecké uhelné. Děkuji vám všem především za to, jak pozorně jste vnímali všechny souvislosti tohoto složitého příběhu. Cítím za to velikou vděčnost.

Moc děkuji také státnímu zástupci panu Bartošovi, že již oficiálně a písemně uznal, že jsme Mosteckou uhelnou nevytunelovali a tím defakto uznal, že naše práce v MUS byla společensky prospěšná.

Během první části hlavního líčení jsme tady společně všichni slyšeli mnoho informací, které do té doby nebyly o příběhu MUS příliš známé. A znova opakuji, jsem moc rád, že po tolika letech nejasností už jde všechno ven a že se můžeme všichni společně dívat na pravdu celou, nikoliv jen účelovou...

Na radu některých právníků, kteří mi říkali, že na čtení dokumentů není třeba chodit, protože to je nezáživné čtení, jsem chvíli dal a z jednání se omluvil. Byla to však velká chyba a já ji rychle napravil. Tolik vzpomínek se mi vybavilo, tolik situací z té doby připomnělo.

Co tedy z prvních dvou týdnů hlavního líčení již jasně vyplynulo?

1. Český stát se rozhodoval velmi pečlivě téměř půl roku, jestli své zbytkové akcie MUS prodá, komu je prodá, jakým způsobem je prodá a za kolik peněz je prodá. Přitom je vůbec prodávat nemusel, ale prodat je chtěl, a svobodně se rozhodl, že je prodá.
2. Z dokumentů bylo zcela patrné, že česká vláda měla jasnou představu a věděla, komu zbytkové akcie MUS prodává. Státu bylo známo, že za koncentrací akcií MUS stojí mimo jiné také management MUS, protože to management průběžně podporoval a pomáhal dojednat. Okolnosti prodeje akcií MUS byly předem prověřeny kompetentními vyšetřovacími orgány a institucemi.
3. Česká vláda však nevěděla, kdo bude konečným vlastníkem MUS, ani to, jakým způsobem budou akcie zaplacené, ale bylo jí to jedno. V té době to nebylo jasné ještě nikomu a stále se pro MUS hledal strategický investor. Vláda přitom věděla, že management MUS může být také jejím potencionálním spoluvlastníkem.

4. Pro vládu bylo důležité, že za akcie MUS získá skutečné peníze do státní pokladny, a že na Mostecku bude udržen sociální smír. Garantem sociálního smíru a dokončení transformace MUS byl tehdy právě management MUS.
5. Zároveň se prodejem zbytkových akcií MUS vláda zbavila odpovědnosti za případné nepokoje při snižování počtu horníků v MUS během spouštění Jaderné elektrárny Temelín, která patřila státu a vyhnula se tak vlastně konfliktu zájmů.
6. Velkou chybou českého státu bylo, že vůbec nereagoval na nabídku na řešení celé situace ze dne 2.4.1998, podle které mohl za zbytek akcií MUS obdržet 3,050 mld. Kč. Za to nese plnou odpovědnost vláda premiéra Tošovského a zejména pan Roman Česka, který z nějakého zvláštního svého osobního důvodu aktivně bojkotoval celý proces koncentrace akcií MUS.
7. Z toho tedy jasně vyplývá, že nemohlo docházet k žádné manipulaci s cenou akcií Mostecké uhelné, protože od 2.4.1998 se dlouho čekalo na to, až česká vláda na tuto nabídku zareaguje. Reagovala však až po volbách. Nová vláda pana premiéra Zemana nabídku přijala, mimo jiné i proto, že si někteří úředníci na MF ČR uvědomovali, že se cena akcií dlouhodobě snižuje a že po překročení majority by stát mohl dlouhodobě zůstat v nevýhodné pozici (viz. čtení z dokumentů pana Fojtíka).

Podívejme se nyní spolu na to, co by se stalo v situaci, kdyby český stát, tedy vláda pana premiéra Tošovského využila i druhé možnosti, a kdyby shromážděný balík akcií MUS v rozsahu 49,98% koupila? Všechny peníze, které by vláda za tyto akcie zaplatila, by šly do fondu EERL, vytvořeného švýcarskou bankou Credit Suisse, a pak by se vrátily do Portoinvestu k dalším investicím. O tom by už ale plně rozhodoval nový majoritní vlastník MUS, kterým by pak byl český stát, prostřednictvím svého představenstva v MUS.

To stejné by se dělo i v případě jiných strategických investorů, jako by byl třeba britský National Power, který v té době byl v české energetice velmi aktivní. Přesto, že byli v té době strategičtí investoři pro MUS stále hledáni, tak o ni nikdo kromě Stephena Norrise, a to ani český stát, neprojevil skutečný zájem. Především z důvodu, že ještě nebyla dokončena její restrukturalizace a transformace na kapitalistický podnik a hlavně v té době stále ještě nikdo nevěděl, jak MUS přežije zahájení provozu Jaderné elektrárny v Temelíně. Bylo tam pro všechny příliš mnoho rizik... Připomeňme si např. stávký a nepokoje na dole Koh-i-Noor v souvislosti s jeho vynuceným útlumem v době, kdy ČEZ snížil radikálně odběr hnědého uhlí od Mostecké uhelné. A to se jednalo „pouze“ o stovky horníků a jejich rodin.

Co ještě vyplynulo ze čtení dokumentů?

8. Bylo velmi zvláštní až podivné, že ve spise nejsou téměř žádné dokumenty zevnitř Mostecké uhelné. Není jasné z jakých důvodů to tak je, ale tyto dokumenty by rozhodně mohly ukázat na to, v jaké situaci se tehdy management MUS nacházel, a mohly by nám pomoci s obhajobou.
9. Naštěstí i z dokumentů od státních úřadů vyplývá docela jasně, jak složitá a turbulentní to tehdy byla doba. Přesto jsem já osobně nic trestného nevymýšlel a snažil jsem se všemi svými silami zachránit MUS a udržet ji při životě.
10. Velkou chybou bylo, že jsme po odstoupení pana Stephena Norrise od akvizice Mostecké uhelné, od něj převzali a používali obchodní značku Appian. To velmi mátl veřejnost a je mi to osobně velmi nepříjemné. Nebylo na tom však nic trestného a já jsem to osobně nevymyslel. Bylo to důsledkem velmi složité situace po odstoupení pana Norrise od plánu koupit si akcie MUS a v té rychlosti nikoho nic jiného nenapadlo.
11. Zároveň bylo ze čtení zcela jasné, že se na velkém množství těchto aktivit podíleli také pánové Petr Pudil a Vasil Bobela, kteří u soudu stojí s neuvěřitelným nárokem na odškodnění v podobě neexistující „plovoucí pohledávky“ ve výši 7,5 mld. Kč. Přitom si z prodeje druhé poloviny akcií MUS Pavlovi Tykačovi ponechali celých 13 mld. Kč a mě vyplatili jen 2 mld. Kč. Nikdy nebyli a nejsou poškozeni.
12. Nebyli jsme a ani jsme nemohli být organizovanou skupinou. Všichni obžalovaní měli své vlastní a různorodé zájmy, ale naštěstí se dokázali shodnout na některých prioritách v té době. Jednou z nich bylo přežití MUS a její rychlá transformace.

Když jsem v roce 1995 přišel do MUS, tak jsem pracovníčně znal asi jeden rok pouze Petra Pudila a Petra Krause. S ostatními lidmi jsem se teprve seznamoval. Pana Klimeckého jsem potkal na první valné hromadě MUS, již jsem se zúčastnil a následně jsem poznal také Luboše Měkotu, který byl nejdříve odborovým předákem na MUS a pak personálním ředitelem. Byl velmi důležitou postavou sociálního smíru uvnitř MUS. Poté jsem poznal Vasila Bobelu, který byl důležitou postavou v řízení financí MUS.

V době 3. vlny privatizace podniků, kterou pod názvem „malí akcionáři plačte“ rozjel Pavel Tykač, přivedl Luboš Měkota Jiřího Diviše a tehdy vznikla myšlenka podílet se nějak na privatizaci Severočeských dolů a.s. nebo Severočeské energetiky a.s., případně jiných podniků. S tímto záměrem jsme založili ještě spolu s Oldřichem Klimeckým společnost Investenergy ve Švýcarsku. Bylo to v době, kdy jsem už odcházel ze společnosti Newton a Marek Čmejla přicházel. Petr Kraus ani Marek Čmejla o založení Investenergy nevěděli.

Mezi tím se Petr Kraus a Newton dostali do problémů s akciemi MUS po odstoupení Stephena Norrise od akvizice MUS a bylo potřeba tu situaci nějak řešit. Credit Suisse vytvořila záchranný mechanismus v podobě fondu EERL, tedy fondu, který umožňoval zcela legálně držet akcie MUS až do doby, než se pro ně najde strategický konečný investor. K tomu sloužily akcie fondu typu A.

Management MUS však potřeboval nějaký kontrolní mechanismus pro nakládání s akciemi MUS i s podílovými listy fondu EERL. A k tomu sloužily akcie fondu typu B a situační dohody, které jsme tehdy uzavřeli se skupinou Newton, aby se dalo pokračovat v rychlé transformaci MUS. Přitom se stále hledal pro MUS strategický investor.

Jak šla doba, a naše životní priority a zájmy se měnily, začali jednotliví lidé příběh Mostecké uhelné zase opouštět. Oldřich Klimecký odešel do důchodu a odešel i Petr Kraus za svými zájmy se skupinou Newton. Jiří Diviš začal úzce spolupracovat s Markem Čmejlo a soustředili se na restrukturalizaci Škody Plzeň a také se postupně vzdálili od příběhu MUS.

Já s Lubošem Měkotou, Petrem Pudilem a Vasilem Bobelou jsme se i nadále soustředili na dokončení transformace MUS a na její obchodní přežití v době spouštění Jaderné elektrárny v Temelíně. Pak Vasil Bobela navrhnul využití možnosti započtení vzájemných pohledávek v systému převzetí jmění a náš dlouhodobý problém se strategickým investorem se tím vyřešil. Teprve v tomto okamžiku je možné říci, že vznikl úmysl managementu pořídit si MUS pro sebe. A následně jsme my čtyři za ni převzali konečnou odpovědnost. Celá tato transakce přitom byla tehdy prověřena příslušnými znalci, právníky i auditory a všichni nás ujistili, že je vše v pořádku a že myšlenka pana Bobely a její provedení je zcela legální.

V té době už bylo taky zcela zjevné, že o MUS nemá zájem žádný strategický investor. Ti se začali objevovat až po dokončení transformace Mostecké uhelné v roce 2006. Mezi hlavní zájemce tehdy patřila J&T banka, Pavel Tykač a také společnost ČEZ. Konečným vítězem v příběhu Mostecké uhelné je však Pavel Tykač, který využil všech svých schopností a svých opcí a MUS od nás také nakonec celou odkoupil.

Vážená paní předsedkyně senátu, vážený senáte,

po první části hlavního líčení je zde již dost jasných důkazů umožňujících zastavit moje trestní stíhání.

Proto tedy navrhuji zproštění obžaloby a zastavení mého trestního stíhání v obou skutcích, které byly státním zástupcem v obžalobě označeny jako trestný čin a jichž jsem se měl dopustit při transformaci Mostecké uhelné.

Ve věci I. obžaloby: (skutek popsany na str.2-9 žalobního návrhu a označený na str.16 žalobního návrhu jako zločin zneužití informace a postavení v obchodním styku podle §255 odst. 2 a 4 trestního zákoníku spáchaný ve spolupachatelství podle §23 trestního zákoníku) uvádím následující důvody:

1. O celé investiční strategii a o konkrétním nakládání s volnými finančními prostředky rozhodovalo vždy celé představenstvo MUS. Měli jsme pro tyto věci velmi přísná pravidla a přesný podpisový řád. Já jsem byl pouze jedním ze členů představenstva MUS a neměl jsem žádnou možnost nakládat s volnými prostředky MUS samostatně.
2. V žádném ohledu tedy nebyla naplněna subjektivní stránka věci. Nikdy nešlo o mé samostatné rozhodování, ale o rozhodování kolektivního orgánu, tedy představenstva MUS, kterého se navíc vždy účastnili i zástupci dozorčí rady MUS a členové vedení MUS, kterých se projednávané otázky týkaly.
3. Navíc byla většina důležitých otázek průběžně předkládána k posouzení také právníkům, různým specialistům a auditorům.

4. V dané věci zcela absentuje úvodní, počáteční a zákonem požadovaný „úmysl opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch“.
5. Je pravdou, že jsem byl zároveň členem představenstva MUS a zároveň členem správní rady společnosti Portoinvest, ale to je zcela logické, protože to byla 100%ní dcera MUS.
6. Není však vůbec pravdou, že jsem byl společníkem nebo zprostředkovaným společníkem fondu EERL a nebyl jsem tedy účastníkem na jeho podnikání. Jak již bylo prokázáno v první části hlavního líčení, měl EERL statut a charakter fondu.
7. Ve věci případné škody, újmy nebo úkoru na úrovni společnosti Portoinvest, splacení dluhů, provedených finančních operací a dalších odborných otázek, bych vás rád odkázal na vyjádření renomovaných znaleckých ústavů NSG Morison a KPMG Česká republika i na odborná vyjádření Vysoké školy finanční a správní.
8. Zároveň bych zde také rád odcitoval ze znaleckého posudku NSG Morison ze dne 2.3.2015 toto:

- „V rámci transakce Portoinvest – EERL nevznikla společnosti Portoinvest a potažmo také MUS ekonomická ztráta, jež by mohla být označena jako škoda (či úkor) některých ze zúčastněných stran.
- Zápočty provedené MUS splňovaly všechny podmínky předepsané ustanovením tehdy platného ObčZ, a proto byly pohledávky způsobilé k zápočtu, tj. tam, kdy k započtení došlo, stalo se tak v souladu s českým právem. Žádná škoda ani úkor nebyly těmito operacemi způsobeny.
- Uvedenými transakcemi a jejich zobrazením v účetní evidenci nedošlo ke zkreslení obrazu aktiv, závazků a vlastního kapitálu společnosti Mostecká uhelná společnost a.s., právní nástupce a žádná škoda ani úkor v této souvislosti způsobeny nebyly.
- V této souvislosti konstatujeme, že závěry vyšetřujících orgánů nejsou správné – ani zápočet ani snížení základního kapitálu nebo převod jmění na společníka nejsou nevýhodné nebo účelové operace nebo operace bez ekonomického smyslu, naopak, jedná se o platný, právem aprobovaný postup. Dluhy tedy byly řádně splaceny.
- V závěru operace došlo de facto ke stažení akcií MUS z trhu, což je právní institut, která je v pozdější právní úpravě znám jako vytěsnění či squeeze out. Minoritní akcionáři byli vypořádáni v souladu s platnou právní úpravou. Přitom tam, kde došlo k zápočtu pohledávek a závazků mezi jednotlivými subjekty, případně ke snížení základního kapitálu, nejednalo se o postup protiprávní, ale naopak o postup v rámci platného práva dovolený a právem předvídaný. Dále konstatujeme, že žádné ze zúčastněných společností, a to konkrétně ani MUS či jeho právním nástupcům, ani Portoinvestu žádná škoda ani úkor v této souvislosti nevznikly.
- Závěrem lze říci, že se hospodaření společnosti MUS ve sledovaném období vyvíjelo v souladu s jejím dalším neohroženým fungováním. Dle našeho názoru tak nebylo hospodaření společnosti MUS transakcí Portoinvest – EERL negativně ovlivněno. Žádná škoda ani úkor tedy způsobeny nebyly.“

9. A ještě bych chtěl ocitovat závěrečné shrnutí tohoto znaleckého posudku:

„Na základě provedených posouzení se domníváme, že operace investování celkem 145.775.800 USD ze společnosti Portoinvest do společnosti EERL prostřednictvím nákupů podílů v této společnosti (akcií typu „A“) nebyla nevýhodná, dluh, který je předmětem trestního stíhání byl splacen a žádná škoda ani úkor tedy v této souvislosti způsobeny nebyly. Jednalo se o transakce lege artis.“

10. A také bych si dovolil citovat z odborného vyjádření VŠFS ze dne 11.3.2016 závěr článku II.

„Obecně vzato, samotné snížení aktiv společnosti, ke kterému dojde v důsledku aplikace institutu či postupu předvídaného právním řádem (např. snížení aktiv společnosti způsobem předvídaným právními předpisy (např. fúze, výplata dividendy, snížení základního kapitálu společnosti), nelze považovat za škodu, kterou společnost utrpěla. Případná škoda může vzniknout teprve v příčinné souvislosti s určitou skutečností nebo okolností, která aplikaci zákonného postupu v konkrétním případě doprovází nebo s ním souvisí. Takovou okolností je přitom zejména porušení podmínek, které musí být při realizaci postupu podle zákona dodrženy. K tomu ale v posuzovaném případě nedošlo.“

... a také závěr článku IV.

„Předložené podklady umožňují konstatovat, že tato podmínka byla v případě posuzovaných skutečností splněna, když účetní záznamy odpovídají skutečnému stavu odpovídajícímu předloženým smlouvám a dalším dokumentům.“

„Je potřeba upozornit také na to, že údaje obsažené v auditorských zprávách za uvedená období neobsahují žádné informace o možném vzniku škody či upozornění na rizikové transakce. Uvedenými transakcemi a jejich zobrazením v účetní evidenci tak podle našeho názoru v žádném případě nedošlo ke zkrácení obrazu aktiv, závazků a vlastního kapitálu společnosti Mostecká uhelná společnost a.s., právní nástupce a žádná škoda ani úkor v této souvislosti způsobeny nebyly.“

11. A ještě také pasáže z odborného vyjádření VŠFS ze dne 4.4.2016

„Je zde ovšem potřeba konstatovat, že ani na úrovni EERL ani na úrovni Portoinvestu nebyla investicí způsobena žádná škoda ani úkor. Pokud se týká MUS, bylo zcela jistě v kompetenci představenstva MUS rozhodnout o tom, kolik prostředků MUS bude investováno a jakým způsobem, a ani v tom se operace nejeví nezákonná či trestná, ba ani

jako úkorná nebo ztrátová. Ani v tomto ohledu se tedy nejeví posuzovaná operace jako nestandardní nebo dokonce trestná.“

„Konstatujeme tedy, že všechny investice provedené v průběhu transakce byly řádně a v plné výši splaceny, a Portoinvest ani MUS z transakce neutrpěly ani škodu ani jiný úkor.“

„Pokud se týká vlivu transakce na samotnou MUS, hospodaření společnosti MUS nebylo posuzovanou transakcí ovlivněno a vyvíjelo se ve sledovaném období i po něm v souladu s dalším fungováním MUS. O tom svědčí i to, že MUS prošla celou restrukturalizací a změnami na vysoce konkurenčním energetickém trhu bez potíží, a že až na léta restrukturalizace se jednalo a jedná o ziskový subjekt, který přímo nebo zprostředkovaně zaměstnává přes 5.000 lidí ze sociálně jinak velmi zkoušeného regionu.“

12. Vážená paní předsedkyně senátu, všechna tato stanoviska jednoznačně podporují roli managementu MUS při její transformaci a na jejím uzdravení. Já osobně jsem při tom strávil deset let svého života a také jsem k její záchraně hodně přispěl. Současná Mostecká uhelná je moderní plně funkční ziskový podnik.
13. Ze všech těchto okolností a stanovisek je zcela patrné, že jsem se skutku I žalobního návrhu nemohl vůbec dopustit.

Ve věci II obžaloby: (skutek popsany na str.9 -14 žalobního návrhu označený na str. 16 žalobního návrhu jako zločin podvodu podle § 209 odst.1 a 5 písm. a) trestního zákoníku spáchaný ve spolupachatelství podle §23 trestního zákoníku) uvádím následující důvody:

1. Především na straně zástupců státu absentuje prvek omylu, a již vůbec ne omylu způsobeného námi. Přitom bez omylu způsobeného námi není možné vyložit prodej akcií MUS jako podvod.
2. Vláda České republiky měla velké množství různých možností, jak si zjistit faktický stav celé záležitosti okolo prodeje zbytkového státního podílu v MUS, což také využila (viz. stanovisko pana ministra Bašty a další).
3. Česká vláda i její úředníci měli dostatečnou představu, komu se zbytkový podíl akcií MUS prodává a vše ohledně jeho prodeje schválili.
4. Česká vláda se tedy sama svobodně rozhodla, komu akcie MUS prodá a za kolik peněz. Nikdo ji k tomu nenutil. Ze čtení dokumentů jasně vyplývá, že vláda zvažovala i jiné možnosti prodeje a rozhodla se tak, jak se rozhodla. Vláda také nic prodávat nemusela.
5. Pokud by Vláda ČR vyhodnotila cenu 650 mil. Kč jako nízkou, tak také nemusela svůj zbytkový podíl v MUS prodávat vůbec, nebo mohla požádat o cenu vyšší. Což se nestalo. Mohla také zvolit jiný způsob prodeje, což se také nestalo.
6. Je také zcela zjevné, že Vláda ČR neměla žádný zájem navýšit svůj podíl v MUS.

7. Vláda zároveň zřejmě potřebovala prodat zbytkový podíl v MUS co nejdříve, i proto, že se připravovalo spuštění Jaderné elektrárny v Temelíně a hodnota MUS se pak mohla velmi rychle přiblížit k nule.
8. Prodej a převod akcií MUS z FNM na Investenergy proběhl v souladu s usnesením vlády č. 819 z 28.7.1999 na základě smlouvy o převodu cenných papírů ze dne 20.8.1999. Téhož dne byly akcie MUS zaplacený a převedeny na Investenergy. Přesto, že pracovníci ministerstev používali pracovníě pojem „dokončení privatizace“ nešlo o transakci privatizační, ale o transakci obchodně právní.
9. Privatizace hnědouhelného průmyslu se připravovala a realizovala v letech 1992 a 1993 a s tím jsem já osobně neměl vůbec nic společného.
10. Pokud v této záležitosti někdo pochybil, tak to byla vláda pana premiéra Tošovského a pan Roman Česka, tehdejší předseda FNM, protože žádným způsobem nereagovali na nabídku z 2.4.1998. A pokud v minulosti vznikla českému státu nějaká škoda, tak ji způsobili tito lidé. Český stát mohl navíc získat 2,4 mld. Kč.
11. K žádné manipulaci s cenou akcií nemohlo docházet, protože na trhu cenných papírů s akciemi MUS téměř nikdo neobchodoval.
12. My jsme pouze čekali na to, až se česká vláda rozhodne své akcie v MUS prodat nebo koupit nabízené akcie a až k tomu zvolí vhodný postup.
13. Přitom se pro MUS stále hledal strategický investor, který by podpořil rychlou transformaci MUS a její dlouhodobou stabilitu.
14. Z pohledu trestnosti v této věci zde zcela chybí subjektivní stránka mého chování. Jak jsem již opakovaně uváděl, a jak již bylo prokázáno, nákupy akcií MUS nebyly mojí záležitostí. Já jsem se staral především o restrukturalizaci MUS. Nikdy jsem neřídil ani nekontroloval pohyby akcií MUS a vůbec jsem neměl tušení, že by mohla být překročena hranice 50%. Ani k tomu nebyl žádný důvod.
15. Ze všech těchto okolností nyní jasně vyplývá, že jsem se nemohl v žádném případě dopustit ani skutku II žalobního návrhu.

Z uvedených důvodů navrhuji:

**ZPROŠTĚNÍ MÉ OBŽALOBY VE VŠECH BODECH
A ZASTAVENÍ MÉHO TRESTNÍHO STÍHÁNÍ**

S hlubokou úctou

Antonio Koláček